

ANOTES ARK – ETT LAND PÅ VÄG ATT FÖRSVINNA



GENRE: Dokumentär
ÄMNE: Biologi, Geografi, Naturkunskap, Hållbar utveckling, Samhällskunskap, Värdegrund
ÅLDER: Från 13 år (H, Gy)
SPELTID: 52 min

PRODUKTIONSÅR: 2018
TAL: Engelska, Kiribati
TEXT: Svenska
LAND: Kanada
REGISSÖR: Matthieu Rytz
ARTIKELNR: ETS5145



Stilla havs-nationen Kiribati är en av de mest avlägsna platser på jorden, och långt ifrån det moderna samhället. Ändå är det ett av de första länderna som måste ta sig an problemen med klimatförändringarna: Vad händer när ditt land försvinner ned i havet?

Den här dokumentären sätter samman två gripande berättelser. Vi får dels följa den kiribatiska presidenten Anote Tongs kamp för att skydda sitt folk och landets 4000 år gamla kultur från de stigande havsnivåerna. En kamp som grundar sig i internationella klimat- och mänskliga

rättighetsförhandlingar. Och vi får dels träffa Sermery, en ung sexbarnsmamma, som brottas med att migrera sin familj till säker mark på Nya Zeeland. Därmed måste hon också lämna sin kultur och det enda liv hon känner till.

Anotes ark fångar nästa steg i problematiken av klimatförändringar. Ett steg som brådskande kräver ny teknik och globala överenskommelser, och som kan förändra det vardagliga livet som vi känner till det. Det här är ett starkt porträtt av den kiribatiska befolkningen som står inför en genomgripande förändring.



LÄROPLANSMÅL Lgr11 och Lgy11 (i urval)

Geografi 7-9 – Ur det centrala innehållet

- Jordens klimat- och vegetationszoner samt på vilka sätt klimatet påverkar människors levnadsvillkor.
- Olika förklaringar till klimatförändringar och vilka konsekvenser dessa kan få för människan, samhället och miljön i olika delar av världen.
- Sårbara platser och naturgivna risker och hot, t.ex. översvämningar, torka och jordbävningar, och vilka konsekvenser det får för natur och kultur.
- På vilka sätt sårbara platser kan identifieras och hur individer, grupper och samhällen kan förebygga risker.

Eleverna ska ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att:

- analysera hur naturens egna processer och människors verksamheter formar och förändrar livsmiljöer i olika delar av världen,
- utforska och analysera samspel mellan människa, samhälle och natur i olika delar av världen,
- värdera lösningar på olika miljö- och utvecklingsfrågor utifrån överbägganden kring etik och hållbar utveckling.

Samhällskunskap 7-9 – Ur det centrala innehållet

- Demokratiska fri- och rättigheter samt skyldigheter för medborgare i demokratiska samhällen. Etiska och demokratiska dilemman som hänger samman med demokratiska rättigheter och skyldigheter.

Eleverna ska ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att:

- reflektera över hur individer och samhällen formas, förändras och samverkar,
- analysera och kritiskt granska globala samhällsfrågor ur olika perspektiv,
- reflektera över mänskliga rättigheter samt demokratiska värden, principer, arbetssätt och beslutsprocesser.

Naturkunskap Gymnasiet – Ur det centrala innehållet

- Frågor om hållbar utveckling: energi, klimat och ekosystempåverkan.
- Olika aspekter på hållbar utveckling, t.ex. vad gäller konsumtion, resursfördelning, mänskliga rättigheter och jämställdhet.
- Samband mellan individens hälsa, dagliga vanor och livsstilar i samhället, t.ex. i fråga om konsumtion och påverkan på miljön.

Eleverna ska ges förutsättningar att utveckla:

1. Förmåga att använda kunskaper om naturvetenskap för att diskutera, göra ställningstaganden och formulera olika handlingsalternativ.
2. Kunskaper om naturvetenskapens roll i aktuella samhällsfrågor och i förhållande till hållbar utveckling.
3. Kunskaper om olika livsstilars konsekvenser såväl för den egna hälsan som för folkhälsan och miljön.

Samhällskunskap Gymnasiet – Ur det centrala innehållet

- De mänskliga rättigheterna, vilka de är, hur de förhåller sig till stat och individ och hur man kan utkräva sina individuella och kollektiva mänskliga rättigheter.

Eleverna ska ges förutsättningar att utveckla:

1. Kunskaper om demokrati och de mänskliga rättigheterna såväl de individuella som de kollektiva rättigheterna, samhällsfrågor, samhällsförhållanden samt olika samhällens organisation och funktion från lokal till global nivå utifrån olika tolkningar och perspektiv.
2. Kunskaper om historiska förutsättnings betydelse samt om hur olika ideologiska, politiska, ekonomiska, sociala och miljömässiga förhållanden påverkar och påverkas av individer, grupper och samhällsstrukturer.

Innan ni startar en diskussion kring filmen är det viktigt att läraren/ledaren går igenom handledningen och tänker på hur man ska hantera diskussionen och svaren.



INNAN NI TITTAR

- Filmen handlar om Kiribati som består av ett antal öar mitt i Stilla havet. Studera en världskarta tillsammans och notera var landet ligger.
- Föreslå att eleverna antecknar nyckelord medan ni tittar.

EFTER FILMVISNINGEN

Kiribati

- Vad är speciellt med Kiribatis geografiska placering?
- Vad får vi i filmen lära oss om Kiribatis:
 - a) Antal invånare?
 - b) Statsskick?
 - c) Natur?
 - d) Klimat?
 - e) Näringar?
 - f) Religion?
 - g) Kultur?
 - h) Levnadsstandard?
- På vilket sätt påverkar klimatet Kiribatis befolknings levnadsvillkor?
- På vilket sätt har klimatförändringarna hittills påverkat Kiribatis natur och människorna där?
- Hur försöker invånarna att bromsa den utvecklingen?
- Vad tar filmen upp som orsaker till klimatförändringarna?

FAKTARUTA

KIRIBATI

är ett land i Stilla havet. I landet bor 118 800 människor. Huvudstad är Tarawa. Landet består av flera öar och ögrupper som ligger utspridda längs ekvatorn, bland annat Gilbertöarna och Kiritimati (Julön). Öarna är låga atoller, och runt dem finns korallrev med mängder av djur och växter. Klimatet är fuktigt och mycket varmt. Landet hotas av att havsnivån stiger, och så småningom kan det bli svårt för människorna att bo kvar. Kiribati har dessutom ont om dricksvatten. Kiribati styrs av en president som är både statschef och chef för regeringen. Det finns också ett parlament som beslutar om lagar. Folket väljer både presidenten och parlamentet. Landet blev självständigt från Storbritannien 1979.

Fakta hämtad från NE.se

President Anote Tong

- Vad fick presidenten se under sin studieresa till Nordpolen?
- På vilka sätt arbetade president Tong för Kiribatis fortlevnad?
- Vad var hans långsiktiga plan för Kiribati?
- Vad anser ni om presidentens metoder? Finns det alternativ?
- President Tong menar att Kiribatis befolkning kommer ha svårt att upprätthålla landets kultur och traditioner när de inte längre kan bo kvar. Stämmer det tror ni? Jämför till exempel med människor som flyr från krig till andra länder där de sedan stannar.
- Hur porträtteras presidenten i filmen?

Sermary

- Vad får vi i filmen veta om Sermary?
- Vilka utmaningar möter hon?
- Varför har hon valts ut att medverka i filmen tror ni?



Diskutera utifrån centrala begrepp

- Skriv upp de nyckelord som eleverna antecknat på tavlan. Diskutera innebörden.

Exempel på ord som kan diskuteras:

Klimaträttvisa - vad innebär det och hur behandlas det i filmen?

Resiliens - vad betyder ordet och hur tas det upp i filmen?

Världssamfundet - vad innebär det? Vilket ansvar har världssamfundet för Kiribatis öde?

Diskutera utifrån citat

- ”Jag vill påpeka att klimatförändringen inte handlar om politik”, säger president Tong. Vad menar han med det tror ni?
- ”Klimatförändringarna är människans största moraliska utmaning”, säger president Tong och jämför med slaveriet och apartheid, hur menar han?
- ”Ofta drabbas de som bidrar minst till klimatförändringarna hårdast”, säger USA:s dåvarande president Barack Obama. Kan ni hitta fler exempel på det?

Avslutande frågor

- Diskutera filmens titel *Anotea ark*. Varför heter den så? Vad är en ark?
- Vad tror eleverna är filmmakarens syfte med filmen? Diskutera bildspråket i filmen och berättargreppet.
- Vad känner eleverna efter att ha sett filmen? Optimism eller pessimism?
- Vad kände eleverna till sedan tidigare? Vad var nytt?
- Är det en överdrivet negativ bild som förs fram i filmen? Lyft frågor om källkritik.

FAKTARUTA

RESILIENS

eftergivenhet, elasticitet. Inom biologin innebär ekologisk resiliens ett ekosystems förmåga att återhämta sig efter en störning.

KLIMATRÄTTVISA

Klimaträttvisa är inom den globala miljörörelsen den etiska aspekten av klimatförändringarna. Därmed vidgas klimatfrågan till att bli ett problem som också innefattar social rättvisa och där lösningarna inte bara handlar om att minska utsläpp.

Det finns många olika definitioner av begreppet men en återkommande aspekt är hur de länder som till största del har orsakat klimatförändringarna inte är de som drabbas värst av konsekvenserna. Istället påverkas främst människor i fattiga länder och andra utsatta grupper, och den globala obalansen samt nationella ojämlikheter riskerar att förstärkas.

Fakta hämtad från NE.se och wikipedia.se

FÖRDJUPNINGSUPPGIFTER

Kiribati

Ta reda på mer fakta om landet och hur situationen är där nu.

Resiliens

Vad betyder det och hur används begreppet i klimatdebatten?

Klimatmöten

Vad innebär det och vad händer på dessa konferenser? Vad bestämdes i Parisavtalet? När hålls nästa stora klimatmöte?

USA:s klimatpolitik

Hur ser USA:s klimatpolitik ut nu och hur har den förändrats under olika presidentskap?

Green float

I filmen får vi se ett exempel på en möjlig lösning av problemet med länder som riskerar att sjunka under havsytan, det japanska konceptet ”Green float”. Vad är tanken med dessa flytande nationer?